

על אדמת נֶכֶר

Nederlandse poëzie
in het Hebreeuws

Saul van Messel / Nederlandse poëzie in het Hebreeuws

Eerder verschenen:

*Jacob Israël de Haan/
Bloemlezing uit zijn kwatrijnen 1977/8*

Drie gedichten van Gerrit Achterberg, 1987

Drie gedichten van Jan Hanlo, 1987

*Nederlandse poëzie
in het Hebreeuws
(Lodeizen/Andreus/Arends/De Mérode), 1989*

In bewerking: Gedichten van J.C. Bloem

עַל אֲדַמַּת וְגֵר

Nederlandse poëzie
in het Hebreeuws

door

SAUL VAN MESSEL

Nobilis Oosterwolde, 1990

קלו

Pfal. CXXXVII.
 Israëlita, in
 Babylo-
 niam ad-
 ducti, com-
 memorant
 hoc dulcif-
 simo car-
 mine lu-
 etum &
 macrorem
 suam: &
 judicia Dei
 in filiam
 Babelis e-
 nunciant.

על־נְהֹרֹת יִבְבֵּל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם־בְּפִינוּ בְּזִכְרָנוּ א
 2 אֶת־צִיּוֹן: עַל־עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ כְּנֹרֹתֵינוּ: כִּי 3
 שֵׁם שְׁאֲלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי־שִׁיר וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֵחָה שִׁירֹ 4
 4 לְנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נִשִּׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל־אֲדָמַת
 אֶם־אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק ה קמ"ט
 לְשׁוֹנֵי לַחֲפֵי אֶם־לֹא אֲזַכְּרֶכִי אֶם־לֹא אֲעִלֶה אֶת־ בלא אס"ף
 יְרוּשָׁלַם עַל־רֵאשִׁי שְׂמֵחָתִי: זָכַר יְהוָה לְבְנֵי אֲדוֹם חח
 אֶת־יְוֹם יְרוּשָׁלַם הַאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ: באחנח
 8 בַּת־בְּבֵל הַשְׁוֹרָה אֲשֶׁר־יִשְׁלַם לָהּ אֶת־גְּמוּלָהּ קמ"ג בלא
 9 שְׂגֵמֶלֶת לָנוּ: אֲשֶׁר־יִשְׁאָחוּ וְנַפֵּץ אֶת־עוֹלָלֶיהָ אֶל־ ח
 אֶת־הַסֵּלַע: אס"ח

De Hebreeuwse titel *al admat nechar* is ontleend aan psalm 137 vers 4: "Hoe zouden wij des Heren lied zingen *OP VREEMDE GROND*"(Nieuwe vertaling). Hier boven de Hebreeuwse tekst van de gehele psalm naar de Amsterdams Athias-editie van Tenach, 1666.

INHOUD

DRIE GEDICHTEN VAN GERRIT ACHTERBERG	7
<i>Deur/Sextant/Woestijn</i>	
VIER KWATRIJNEN	17
J. van Nijlen	
J.C. Bloem	
H. Marsman	
W.J. van der Molen	
TOEGIFT	27

De tekst naar de

VERZAMELDE GEDICHTEN, Amsterdam, Querido 1964

Deur, 369 (uit *Euridyce*)

Sextant, 551 (uit *Existentie*)

Woestijn, 678 (uit *Hoonte*)

DRIE GEDICHTEN VAN GERRIT ACHTERBERG

JIZKOR/in piam memoriam

14 Mei 1989, eerste Pinksterdag, overleed te Leusden
Johanna Catharina van Baak, de weduwe van de dichter.
Ik heb haar persoonlijk nooit ontmoet. Wij spraken elkander
telefonisch en wisselden wat briefjes.
Ik besprak met haar nog het plan ook deze vertalingen
van Achterberg te publiceren.
Zij worden aan haar nagedachtenis opgedragen.

DEUR

*Mijn hand strijkt over uw deur.
Telkens weer
wijkt op de oude manier
plint en paneel.
Ik ga binnen en ben niet meer
dan kloppend hart en nier*

”פֶּתַח פְּתוּחַ”

יְדֵי מַלְטוֹת אֶת דְּלֶתְךָ
שׁוּב וְשׁוּב
פָּנֵל וְסָפִין
נְסוּגִים לְאַחֹר
אֲזַ אֶכְנֵס וְאֵינִי עוֹד
כִּי אִם לֵב דוֹפֵק וּכְלִיּוֹת.

SEXTANT

*Met de sextant van mijn gevoel,
(de stethoscoop van mijn verstand)
kan ik uw ligging nog bepalen
in de bewusteloze dalen
achter mijn denken, in een land
waarom de zee van het vergeten spoelt.*

מדֻוֹית

בְּמִדְוֹיֹת חוֹשִׁי
(מִסְכַּת שֶׁל רַעֲיוֹנֵי)
אֲנִי קוֹבֵעַ מְקוֹם מִשְׁכַּבְּךָ
בְּבִקְעַת הָעֵלְפוֹן
שֶׁמֵעֵבֶר לַהַפָּרָה,
בְּנֹבְכֵי יַם הַשְּׂכָחָה

WOESTIJN

*Door eenzaamheden in woestijn herschapen,
ben ik mijn eigen kemel en oase.
Onder de sterren tussen oost en west
les ik mijn dorst aan oorspronkelijk water.*

מדבר

בוֹדֵד וּמְבוֹדָד נִהְפַכְתִּי לְמִדְבָּר,
הָיִיתִי לְגַמֵּל וְלַנֹּהֵג שְׁלִי עֲצָמִי.
תַּחַת הַכּוֹכָבִים בֵּין מִזְרַח לְמַעַרְב
אֲרֹהֶה אֶת צְמֵאוֹנֵי הַמְּקוֹרֵי הַמְּקוֹרֵי.

TEKSTVERWIJZING

Zelfportret naar

Jan van Nijlen: *Te laat voor deze wereld*,

Van Oorschot, 1957, 70

Spreuk naar

J.C. Bloem: *Verzamelde Gedichten*,

Polak en Van Gennep, 1965, 168

Zonder weerklank naar

H. Marsman: *Verzamelde Gedichten*, derde druk

Querido, 1945, 98

Klein vers voor mij naar

W.J. van der Molen: *Gered voor vannacht*,

Van Oorschot, 1946, 9

אַרְבַּעַה מְרַבְּעִים

VIER KWATRIJNEN

J. van Nijlen: *Zelfportret*

J.C. Bloem: *Spreuk*

H. Marsman: *Zonder weerklank*

W.J. van der Molen: *Klein vers voor mij*

ZELFPORTRET

*Ik ken die man, hij lijkt wel zeer bezadigd
In de oude kroeg achter zijn glaasje bier,
Mar noch zijn dorst, noch droomzucht is verzadigd:
Hij blijft een kind en steeds avonturier*

J. van Nijlen

דיוקן

אני מכיר אותו מישב ומסדר
במסבאה בידה שותה וצמא נשאר,
חולם עוד בהקיץ, שכור ולא מיון:
ילד והרפתקן, אחד שהוא שנים.

SPREUK

*Geen leed is voor de levenden te ontvliden,
Maar in één aarde eindigt alle pijn,
Waar de verradenen en die verrieden
Vergeten in de slaap der eeuwen zijn.*

J.C. Bloem

משל

אֲרַח חַיִּים לֹא יִמְלֹט מִהַיּוֹת מְרוֹר,
מִקּוֹם קְבוּעַ לְכַלְנוּ פֹּה הַקְּבֵר,
שָׁבוּ וְשָׁחוּ הַמְּסוּר וְהַמְּסוּר
יְשִׁנֵי אֲדַמַּת עֵפֶר עֵפֶר וְאֶפֶר.

ZONDER WEERKLANK

*Volk, ik ga zinken als mijn lied niet klinkt;
ik moet verdrogen als gij mij niet drinkt;
Verzwelg mij, smee ik - maar zij drinken niet;
wees mijn klankbodem, maar zij klinken niet.*

H. Marsman

קול קורא במדבר

אם לא יצלצל קולי – אני אצלל;
אם לא תשתו שירי – אני אבל;
"ספגו ספוג אותי" – הם לא-שותים;
אני מרים קולי – אין עונים "לחיים".

KLEIN VERS VOOR MIJ

*Soms klinkt het zacht en aan de tijd ontvreemd,
dit nixenlied, waarin ik tracht te leven,
want van de najaarswind ben ik het evenbeeld,
te koel voor bloemen en te zacht voor regen.*

W.J. van der Molen

מקדש לעצמי

צלצול צח מן הזמן גנוב,
שיר בנות־מים של חיי כלוב,
כי דיוקן אני מרוח הסתיו,
קר ויבש, נושב לפרחים לשוא.

קְוֹת וְחַיִּים

(נפתע שאין האלוקים עם האלף והאלף עם האלף ואלם בלדדדד
דכתיבו תמוגוס ונפתע אל ונפתע אלם גודדד-הקק
דאחקרת החלוק ב פ"ו)
: תנועת

כחלק אל ותנועת
נכון דתמוגוס האלוק
דכתיבו תמוגוס ונפתע
אחקרת החלוק ב פ"ו /
(אלו דכתיבו תמוגוס ונפתע)
אם כתיבו תמוגוס ונפתע
בן אל צבאה ולוק
כחלק ואלם תמוגוס ונפתע —

Ook in de vorige eeuw vertaalden joodse dichters Nederlandse poëzie van tijdgenoten in het Hebreeuws.

Hier het begin van een in manuscript gebleven bewerking van Bilderdijks Dood en Leven door Samuel Mulder uit 1816, ontleend aan Winterbloemen I, 1811 (zoals de vertaler in het Hebreeuws nauwkeurig aangeeft).

TOEGIFT VAN MIJN ALTER EGO

הַתְּנֻצָּלוֹת הַמִּתְרַגֵּם

בְּשִׁירֵי כּוֹכַר אֲנִי נֹכַר
קֵל וְחֹמֶר בְּתִרְגוּמִים שְׁלִי
מִבֵּית וּמְחוּץ אֲנִי זֶר
בֵּין הַשְּׁטִין אֲנִי דָר

BLADVULLING VAN DE VERTALER

*In mijn gedichten herkenbaar als een vreemde
in mijn vertalingen hoeveel te meer
van binnen en naar buiten een ontheemde
tussen de regels van maatschappelijk verkeer*

saul van messel

VERANTWOORDING

Van de late jaren zestig af houd ik mij onledig met het vertalen van moderne Nederlandse poëzie in het Hebreeuws.

Te zijner tijd zal uit al die probeersels wel eens een samenvattende bloemlezing groeien. Voorlopig beperk ik me nog steeds tot afzonderlijke publicaties.

In de loop van het komende jaar verschijnen bewerkingen van een paar gedichten van J.C. Bloem.

Mijn dank ook deze keer aan vrienden uit Israël. Van meet af aan wist ik mij gesteund door Dr. Menachem Bolle te Jeruzalem.

Zonder de assistentie van Simon A. Vega uit Rechowoth had dit boekje niet kunnen verschijnen. Hij controleerde zorgvuldig de teksten en verzorgde het zetsel.

Ik sluit deze Verantwoording af op mijn 78ste verjaardag.

Heemstede, 18-11-1990
rosj chodesj kislew 5751

KOLOFON

Al admat nechar verschijnt eind december 1990 in een oplage van 150 exemplaren als nummer 8 in de Nobilis-serie.
Eerder verscheen dit jaar *de dagen onzer jaren*, een bundel gedichten van Saul van Messel.

